

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО**

ДО

**Г-Н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВИСШИЯ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

На Ваш № ВСС-495/29.07.2021 г.

КОПИЕ ДО

**Г-Н ЛОЗАН ПАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ
КАСАЦИОНЕН СЪД
На Ваш № И-533/27.07.2021 г.**

**Г-ЖА МАРИАНА МАРКОВА
АДМИНИСТРАТИВЕН
РЪКОВОДИТЕЛ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РС-ГР. СЛИВНИЦА
На Ваш № 272/29.07.2021 г.**

Относно: Единна информационна система на съдилищата (ЕИСС)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАГДАЛИНЧЕВ,

В Министерството на правосъдието са получени становището на съдии от Върховния касационен съд (ВКС) и становище от съдиите и служебните служители при Районен съд – гр. Сливница относно Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС). Във ВКС тя е въведена от 01.06.2021 г., а по отношение на РС-гр. Сливница, определен като пилотен съд, ЕИСС е внедрена през м. юни 2020 г. От Висшия съдебен съвет (ВСС) е предоставено и писмо с коментари на „Информационно обслужване“ АД по становището на съдии от ВКС.

Становището на съдии от ВКС е съечно отрицателно по отношение на въведената ЕИСС, като са изброени десетки конкретни трудности, които работата със системата предизвиква, както и липса на функционалности в същата, като най-смущаващата последица е несъобразяването с действащи нормативни актове, като са изказани опасения за несъобразяване дори с Конституцията на Република България. Становището на РС-гр. Сливница подкрепя напълно изразените критики от съдии от ВКС, като посочва и допълнителни недостатъци.

В най-обобщен вид, посочените проблеми са следните: програмата не постига целите, за които е създадена, даже напротив; налице е съществено несъответствие на основни положения в системата с актуалната законова рамка; програмата препятства прилагането на процесуални норми от страна на съда и упражняването на права от страните в процеса; невъзможност да се прилагат цели процесуални институти; необосновано затруднение и забавяне при изготвянето и изпращането на съобщения и призовки до страните, издаването на удостоверения, съпроводителни писма и особено издаването на преписи от приложени по делото документи; дела, които не са започнали като електронни като напр. за отмяна на арбитражни решения по Закона за международния търговски арбитраж, по дисциплинарни производства по Закона за частните съдебни изпълнители и по вписвания по Закона за адвокатурата; невъзможност да бъде извършена техническа корекция от съда преди обявяване на акта му, като това е позволено само на „наблюдаващите специалисти“, които единствени, без да са част от състава, са оторизирани да разрешат извършването на корекцията в нарушение на нормата на чл. 246 от ГПК; липсва ясен алгоритъм за подписване на актове, по които докладчикът е на особено мнение и на основание чл. 33, ал. 5 от НПК мотивите се изготвят от друг член на състава; затруднено е осъществяването на процедура по отвод на член от състава от разглеждането на конкретно дело и др.

В становището се подчертава, че всички опити от страна на съдии от всички инстанции да посочат на ВСС проблемите и да потърсят помощ същите да бъдат разрешени преди въвеждането в действие на системата, за да не се намалява бързината и влошава качеството на правосъдието и да не се накърняват правата на страните, са подминавани с обяснението, че системата в бъдеще ще бъде подобрена.

В становището на РС-гр. Сливница се отправя молба към министъра на правосъдието за иницииране на широка дискусия по отношение внедряването на ЕИСС в съдебната система.

Съдии от ВКС, подписали становището, се обръщат към министъра на правосъдието с оглед на правомощията му по чл. 360б и чл. 360в от Закона за съдебната власт, които недвусмислено изискват информационните системи, използвани от органите на съдебната власт да бъдат одобрени от пленума на Висшия съдебен съвет съгласувано с министъра на правосъдието и председателя на Държавна агенция „Електронно управление“, а единният портал за електронно правосъдие да бъде изграден и поддържан от Пленума на ВСС след съгласуване с министъра на правосъдието.

Със съжаление следва да се отчете фактът, че преди въвеждането на ЕИСС в действие на 01.06.2021 г., нейни недостатъци, от естество да породят сериозни проблеми при използването ѝ са отбелязвани и свеждани на вниманието на ВСС от страна на ВКС, други съдилища, както и от представители на адвокатурата, но голяма част от повдигнатите въпроси не са намерили отговор и недостатъците на системата не са отстранени преди определената дата за започване на нейната експлоатация. Изпълнителнитеят на проекта по създаването на ЕИСС – „Информационно обслужване“ АД, чрез изпълнителния директор е признавал несъответствията и нуждата от подобреие на системата / например с писмо от 16 февруари 2021 г. /, но същите очевидно не са отстранени и към момента. Бездействието при оптимизиране на исканите параметри на системата забавя и обучението на съдии и служителите по отношение на работата с електронната система, а това на свой ред дискредитира процеса по въвежне на електронно правосъдие.

Както ви е известно, във връзка с посочените проблеми, на 28.07.2021 г. бе проведено чрез видеоконферентна връзка заседание на Пленума на ВКС за обсъждане на предложение от заместниците на председателя и ръководители на Наказателната, Гражданската и Търговската

колегии, свързано с използването на ЕИСС. Със 75 гласа „за“ от участвалите в заседанието 81 върховни съдии (при 6 гласа „против“), Пленумът на Върховния касационен съд прие решение, с което предлага на председателя на ВКС: да издаде заповед за преустановяване на използването на ЕИСС във ВКС, считано от 02.08.2021 г., и възстановяване на работата с Автоматизираната система за управление на делата от 02.08.2021 г.; да издаде разпорежданя на съдебната администрация за изпълнение на решенията на Пленума на Върховния касационен съд. Отделен, но важен въпрос е дали това искане е законосъобразно, но ако изпълнението на едно задължение е невъзможно, то, оказва се, фактическото положение придобива силата на юридическо.

Във връзка с това, със Заповед № 893 от 10.08.2021 г. на председателя на ВКС се преустановява използването на ЕИСС, считано от 11.08.2021 г. до отстраняване на пречките за пълноценното ѝ използване и приемане на решение на Пленума на ВКС. В заповедта е предвидено новопостилиите дела да се образуват чрез Автоматизираната система за управление на делата (АСУД), а заведените в ЕИСС дела и преписки да бъдат прехвърлени в АСУД. Председателят на ВКС е посочил, че внедряването на Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) в този вид ще наруши процесуалните права на страните по съдебни дела, в т.ч. въведени с нормите на ГПК, НПК, Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи и Хартата на основните права на Европейския съюз принципи, като и че ЕИСС е неприложима при действащото в Република България законодателство.

В своя позиция, адресирана до 46-то Народно събрание, до мен, в качеството ми на министър на правосъдието и до ВСС, Висшият адвокатски съвет (ВАдвС) изразява своята принципна подкрепа по отношение на позициите на Пленума на ВКС и на съдиите от различни съдилища в страната, както и по отношение на предприетите действия от страна на ВКС по преустановяване работата с ЕИСС, до отстраняване на недостатъците на системата. В позицията на ВАдвС се подчертава, че недостатъците в ЕИСС водят до невъзможност за прилагане на промените в процесуалните закони (в сила от 30.06.2021 г.), които предвиждат задължение за съдилищата да издават актовете и да извършват всички други процесуални действия в електронна форма, да приемат процесуални изявления в електронна форма, включително правилата за задължително електронно връчване и комуникация със съдилищата за определен кръг субекти. В позицията се призовават нейните адресати, както и цялата правна общност с общи усилия да бъдат приложени своевременни, разумни и адекватни разрешения на възникналите проблеми, предизвикани от преждевременното влизане в сила на процесуални правила за електронното правосъдие, без да е осигурена техническа възможност за тяхното прилагане.

Следва да се има предвид и обстоятелството, че с оглед стремежа на държавата подобри достъпа до правосъдие на гражданите, в актуалната редакция на Плана за възстановяване и устойчивост е поставена цел създаване на нормативна уредба за цялостно въвеждане на електронно правосъдие и обезпечаване на неговото пълноценно функциониране като са набелязани и мерки за това. По този начин България ясно е заявила решимост процесът по въвеждане на електронното правораздаване в страната да приключи до 2026 година. В светлината на изложеното, от особено значение е пълноценното, бързо и ефективно разработване на системите, които ще бъдат фундамент на този процес, а всяко забавяне или непрецизност в тази насока са в състояние сериозно да го компрометират.

Предвид изложеното, възможен временен изход от създадата се ситуация би могъл да бъде законодателна инициатива за отлагане действието на разпоредбата на чл. 360з, ал. 1 ЗСВ, както и на всички останали нормативни разпоредби, касаещи прилагането и ползването на ЕИСС, за да се предостави реална техническа възможност за прилагането им.

С оглед на последното, моля да посочите срок, който намирате за подходящ за отстраняване на констатираните недостатъци във функционалността и работата на ЕИСС, което да позволи пълноценното и законосъобразно използване на системата, за да бъде същият съобразен при изготвянето на конкретните предложения за изменения в съответните нормативни актове.

Информирам ви, че в качеството си на министър на правосъдието възнамерявам да организирам професионална и обществена дискусия относно необходимите действия за отстраняване на недостатъците в работата на ЕИСС и осигуряване на пълноценното функциониране на системата, в съответствие със законовите изисквания, на която ще бъдат поканени и представители на ВСС.

С УВАЖЕНИЕ

ПРОФ. Д-Р ЯНАКИ СТОИЛОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО